

Toetsingsadvies
over het milieueffectrapport
Verbetering waterkering zuidelijk gebied
Afgedamde Maas

11 februari 1998

735-114

ISBN 90-421-0293-4
Utrecht, Commissie voor de milieueffectrapportage.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's HERTOGENBOSCH

uw kenmerk

-
476742
-

uw brief

22 september 1997
16 december 1997
9 februari 1998

ons kenmerk

U75-98\Ts\ma\735-112

onderwerp

Toetsingsadvies Verbetering waterkering
zuidelijk gebied afgedamde Maas

doorkiesnummer

(030) 234 76 26

Utrecht,

11 februari 1998

Met bovengenoemde brieven stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een toetsingsadvies uit te brengen over het milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over het project Verbetering waterkering zuidelijk gebied Afgedamde Maas.

Overeenkomstig artikel 7.26 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de besluitvorming. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag te zijner tijd het (ontwerp-)besluit en de evaluatiedocumenten krijgt toegestuurd.

mr. J.W. Kroon
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Verbetering waterkering zuidelijk gebied
Afgedamde Maas

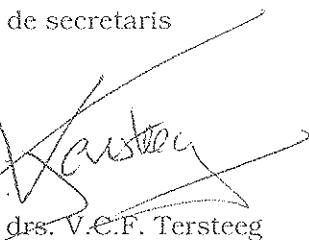
Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Verbetering waterkering zuidelijk gebied Afgedamde Maas

Advies op grond van artikel 7.26 van de Wet milieubeheer over het milieueffectrapport over verbetering van de waterkering zuidelijk gebied Afgedamde Maas,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze,

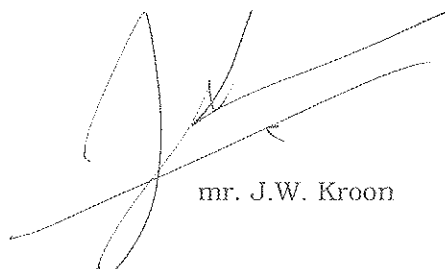
de werkgroep m.e.r. Verbetering waterkering zuidelijk gebied Afgedamde Maas,

de secretaris

drs. V.C.F. Tersteeg

de voorzitter

mr. J.W. Kroon

Utrecht, 11 februari 1998

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. Inleiding	1
2. Oordeel over het MER	2
2.1 Mogelijkheden keersluis	2
2.2 Alternatieven	3
2.3 Algemene conclusie	4
3. Aandachtspunten bij besluitvorming	5

Bijlagen

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 22 september 1997, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
- 1a. Brief van het bevoegd gezag d.d. 16 december 1997, waarin aan de Commissie uitstel wordt verleend van de adviestermijn
- 1b. Brief van het bevoegd gezag d.d. 9 februari 1998, waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om het MER en de aanvulling op het MER te toetsen
2. Kennisgeving in Staatscourant nr 187 d.d. 30 september 1997
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

I. INLEIDING

Het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch, het Polderdistrict Groot Maas en Waal en Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland hebben het voornemen om voor het zuidelijk gebied van de Afgedamde Maas een verbetering van de waterkering te realiseren.

De Commissie heeft beoordeeld of het milieueffectrapport (MER) voldoende informatie biedt om bij het besluit over de verbetering van de waterkering, het milieubelang een volwaardige plaats te geven, en daarbij op grond van artikel 7.26, lid 1 van de Wm getoetst:

- aan de richtlijnen van het MER¹], zoals vastgesteld op 6 februari 1997;
- op eventuele onjuistheden²];
- aan de wettelijke regels voor de inhoud van een MER³].

De Commissie heeft gedurende haar beoordeling van het MER om aanvullende informatie verzocht op een aantal essentiële punten. Op basis hiervan hebben de provincies verzocht de advisering op te schorten (zie bijlage 1a). Per brief van 9 februari 1998 is de Commissie verzocht de aanvullende informatie in de beschouwingen te betrekken (zie bijlage 1b).

De werkgroep van de Commissie, die namens de Commissie de toetsing uitvoerde, heeft dezelfde samenstelling als die die voor de richtlijnen adviseerde⁴].

Bij de toetsing heeft de Commissie de via het bevoegde gezag ontvangen inspraakreacties en adviezen betrokken⁵]⁶].

Hoofdstuk 2 van dit advies bevat het hoofdoordeel over het MER en licht dit toe. In hoofdstuk 3 geeft de Commissie opmerkingen over het MER en aanbevelingen/conclusies, die in het vervolg van de besluitvorming kunnen worden betrokken.

1 Wm, artikel 7.23, lid 2.
2 Wm, artikel 7.23, lid 2.
3 Wm, artikel 7.10.
4 Zie bijlage 3 met projectgegevens.
5 Wm, artikel 7.26, lid 2.
6 Voor een overzicht van de reacties zie bijlage 4.

2.

OORDEEL OVER HET MER

De problematiek van de waterkeringen is in het gebied van de Afgedamde Maas complex. Tegen deze achtergrond waardeert de Commissie in het bijzonder de wijze waarop de informatie is geselecteerd en gepresenteerd. De illustraties, tekeningen en schema's maken het MER toegankelijk en goed leesbaar. Het MER is opgesteld ter voorbereiding van de besluitvorming over de aanleg van een keersluis, het instellen van een bijbehorend ontwerppeil, de resterende dijkverbeteringen en de vernieuwing van de Afsluitdijk/Wilhelminasluis.

Het MER besteedt voldoende aandacht aan landschappelijke inpassing en vormgeving van de keersluis met brug over het Heusdensch Kanaal als voor de hoogwaterkering bij de Wilhelminasluis. De Commissie beoordeelt de informatie over de veiligheid en de stabiliteit van de huidige dijken over het algemeen als voldoende.

Uit het MER blijkt dat de aanleg van de keersluis, de vernieuwing van Afsluitdijk/Wilhelminasluis en de partiële dijkverbetering onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden als het gaat om het garanderen van de vereiste veiligheid.

De Commissie had aanvankelijk geconstateerd dat het MER voor twee essentiële aspecten een ontoereikend inzicht geeft in de relatie van het (gekozen) ontwerppeil en de benodigde dijkverbeteringen. Ten eerste werden de mogelijkheden van de keersluis in relatie tot de ingrepen voor de stabiliteit van het buitentalud naar het oordeel van de Commissie in het MER onvoldoende beschreven. Het gevolg was, dat er in de keuze van alternatieven een belangrijke omissie bestond, waardoor de afweging tussen de milieugevolgen van de ingrepen en de nadelen van het gebruik van de keersluis niet mogelijk was (zie toelichting paragraaf 2.1).

Ten tweede werd in het MER niet duidelijk waarom het alternatief NAP +4 meter niet volwaardig werd meegenomen. De kennis over de concrete benodigde dijkverbeteringsingrepen moet worden benut, om de effecten van dit alternatief met betrekking tot piping enerzijds en overstromende gebieden anderzijds goed in beeld te brengen (zie toelichting paragraaf 2.2).

In de Aanvullende notitie Projectnota/MER Afgedamde Maas worden bovenstaande omissies behandeld. Hieronder wordt toegelicht op grond waarvan de Commissie tot haar algemene oordeel (in paragraaf 2.3) over het MER en de Aanvullende notitie komt.

2.1

Mogelijkheden keersluis

Hoofddoel van de keersluis is het minimaliseren van de benodigde aanpassingen aan de dijken. De Commissie heeft dit doel reeds in haar advies voor richtlijnen onderschreven. Een belangrijke tekortkoming van de dijken is de stabiliteit van het buitentalud. Over de lengte van 3700 meter zijn de buitentaluds onvoldoende stabiel bij het snel dalen van de buitenwaterstand. In het geotechnische rapport wordt uitgegaan van een plotselinge daling van NAP +3.5 meter tot NAP

+1 meter. Dit is een snelle daling, ook zonder keersluis, maar met keersluis is het in principe mogelijk deze daling volledig te beheersen.

De Commissie had aanvullende informatie gevraagd over de noodzaak tot aanpassing van de buitentaluds, mede in relatie tot de mogelijkheid die de keersluis biedt bij het langzamer weg laten stromen van het water.

■ De Commissie constateert dat in de Aanvullende notitie Projectnota/MER de relatie van de benodigde dijkverbeteringen in relatie tot een aangepast keersluisbeheer beter wordt toegelicht. Ook wordt hierdoor duidelijk dat de voorgestelde nog resterende dijkverbeteringen voor een groot deel wordt ingegeven door de gekozen beheerstrategie (aanleg onderhoudsstroken). Naar het oordeel van de Commissie zijn voor deze beheerstrategie alternatieven denkbaar die minder ingrepen aan de dijken veroorzaken. Een aanzet hiervan is gegeven in het MER. De aanpak is echter niet uitgewerkt in een volwaardig alternatief. De Commissie concludeert echter, op basis van de in het MER en de aanvulling aanwezige informatie, dat de milieuwinst van een dergelijk alternatief beheer in relatie tot de voorgestelde ingrepen (inclusief mitigerende en compenserende maatregelen) voor dit project gering is. Op grond hiervan concludeert de Commissie dat het ontbreken van deze informatie niet essentieel is voor de besluitvorming al zijn.

2.2

Alternatieven

Een ander essentieel punt betreft de keuze van het ontwerppeil en de afweging hiervan in alternatieven. Het alternatief met een ontwerppeil van NAP +4 meter is in de startnotitie aangekondigd. De Commissie heeft het overwegen van alternatieven met zo hoog mogelijke ontwerppeilen onderschreven, omdat een belangrijk negatief milieueffect van de instelling van een ontwerppeil gelegen is in het hoogwatervrij raken van gronden, die nu onder invloed staan van overstromingen. Hoe hoger het ontwerppeil hoe kleiner dit negatief effect. In het MER wordt een peil van NAP +4 meter niet nader onderzocht omdat dan aanzienlijke maatregelen nodig zijn in verband met piping. Bij een ontwerppeil van NAP +3.5 meter is dat niet meer nodig. Omdat wordt gestreefd naar het minimaliseren van ingrepen aan de waardevol geachte dijk, is dit een plausibele redenering, die de Commissie volledig kan volgen. De Commissie tekent hierbij wel aan dat het MER geen inzicht geeft in de vraag of er sprake is van een preciezer te bepalen omslagpunt, waar piping begint op te treden. Ook is niet geheel duidelijk of de strekkingen waar ingrepen ten behoeve van piping nodig zouden zijn, ook de gebieden zijn waar de LNC-waarden pregnant naar voren komen.

■ In de Aanvullende notitie is geen informatie opgenomen over een omslagpunt. Echter, de Aanvullende notitie geeft wel aan dat de voorgestelde ingrepen relatief gering zijn in verhouding tot de milieugevolgen (het aantal extra te sparen hectares waardevol gebied komt ongeveer neer op 2 hectaren). Nadere informatie over een precies omslagpunt zal naar het oordeel van de Commissie hierover geen nieuwe gezichtspunten opleveren.

In het MER wordt gekozen voor zo efficiënt mogelijk onderhoud van grastaluds mede door de aanleg van een onderhoudsstrook aan de teen van de dijk. Hoewel niet strikt noodzakelijk, kan de Commissie zich deze keuze in deze situatie voorstellen, vooral op die plaatsen waar golfaanval te verwachten is. Het vrijwel constante peil onder maatgevende omstandigheden maakt dat er voldoende zekerheid over de erosiebestendigheid van het grastalud moet zijn. Deze onderhoudsstrook van 4 meter maakt ingrijpen in de dijk noodzakelijk.

De benodigde ingreep hiervoor is echter van een zelfde orde van grootte als de benodigde extra kwallengte om piping te voorkomen. Meer dan de helft van de strekkingen waar piping-risico bestaat, kan met geen of beperkte extra ingrepen piping-bestendig worden gemaakt, gegeven de aanleg van onderhoudsstroken buitendijks.

Wanneer, ondanks het in vorig punt vermelde, uiteindelijk toch gekozen wordt voor aanpassing van het buitentalud in verband met stabiliteit geldt zelfs, dat vrijwel alle strekkingen met piping-risico samenvallen met strekkingen waar toch al buitendijkse ingrepen nodig zijn.

De piping-maatregelen worden in dat licht aanzienlijk minder ingrijpend. Daarmee wordt de reden, om het alternatief NAP +4 meter niet in het MER te behandelen veel minder duidelijk. Omdat het alternatief NAP +4 meter wellicht minder negatieve effecten heeft op de hoogwatervrij rakende gronden, had de Commissie op dit punt om een aanvulling gevraagd. De Commissie constateerde tevens dat een terugkoppeling van de meer concrete dijkverbeteringsingrepen naar de afwegingen omtrent het ontwerppeil niet is gemaakt.

■ In de Aanvullende notitie wordt duidelijk gemaakt dat het verschil tussen een ontwerppeil van +3,5 NAP en +4 NAP voor de positieve milieueffecten zeer gering is, het gaat om 2 hectare waardevol stroomdalflora gebied. Terwijl de nadelen van het aanhouden van +4 NAP groter zijn, zie pagina 31 van de Aanvulling. De Commissie kan de beschreven redenering onderschrijven en beoordeelt de aanvulling op dit punt als voldoende.

2.3 Algemene conclusie

De Commissie is van oordeel dat het MER tezamen met de Aanvullende notitie Projectnota/MER tezamen **voldoende** informatie biedt om het milieubelang een volwaardige plaats te laten spelen bij het besluit over de waterkering in het zuidelijk gebied Afgedamde Maas.

3.

AANDACHTSPUNTEN BIJ BESLUITVORMING

Milieugevolgen van hoogwatervrij gekomen gronden

De Commissie merkt op dat de beschrijving van de eventuele milieugevolgen van het wegvallen van incidentele overstromingen en de vergelijking met de autonome ontwikkeling zeer summier is, terwijl de effectbeoordeling deels stoelt op lange termijn verwachtingen van de autonome vegetatieontwikkeling.

De projectnota/MER vermeldt dat het oppervlak hoogwatervrije terreinen bij de verschillende alternatieven voor het ontwerppeil toenemen. Enerzijds wordt aangegeven dat door het wegvallen van incidentele overstromingen veranderingen in de vegetatie kunnen optreden, maar dat de mate waarin niet is te voorspellen (pagina 88). Tevens wordt impliciet vermeld dat niet alle geïsoleerde wateren bij de ontwerppeilen worden overstroomd (pagina 88). Ook blijven de secundaire effecten buiten beschouwing (pagina 89). Anderzijds wordt een ontwerppeil van NAP +3,5 meter voldoende geacht voor het waarborgen van de aanwezige potenties en de verschillende vegetatiekundige waarden in het gebied (pagina 90). Daarnaast is geconstateerd dat de stroomdalflora in de gebieden NAP +3,5 meter zich op lange termijn waarschijnlijk toch niet zal kunnen handhaven door vermindering van de kalkafzetting als gevolg van de huidige inundatiefrequentie en de toegenomen invloed van het Maaswater (pagina 28). Het ontwerppeil van NAP +3,5 meter wordt daarom als neutraal beoordeeld ten opzichte van de huidige situatie.

De toename van de oppervlakte hoogwatervrije terreinen zal tenminste 91 hectare bedragen (voornamelijk EHS/GHS-gebied). De Commissie wijst daarbij op de cartografische weergave in de Aanvullende notitie van de hoogwatervrije rakende gebieden bij een in te stellen peil van NAP +3,5 meter. Daaruit blijkt dat er in hoofdzaak sprake is van drie clusters. Vergelijking met het kaartje op pagina 64 van het hoofdrapport leert overigens, dat één van deze clusters reservaatgebied is, één natuurontwikkelingsgebied is en de derde geen bijzondere aanduiding heeft. Met het oog op het zichtbaar maken van de effecten hadden deze gegevens in de projectnota/MER aan elkaar gekoppeld kunnen worden. Uit de Aanvullende notitie Projectnota/MER blijkt dat het areaal huidig begrensde gebieden in het kader van de EHS boven NAP +3,50 meter circa 60 hectare bedraagt, waarvan circa 8 hectare stroomdalvegetaties.

Tevens is daarin aangegeven dat de keuze voor een ontwerppeil van NAP +3,50 meter door de betrokken provinciale beleidsafdelingen geenszins als een bedreiging of beperking voor de verdere natuurontwikkeling wordt gezien.

Daarentegen toont de (internationale) wetenschappelijke literatuur aan dat ook kleine veranderingen in de grondwaterdynamiek en overstromingskarakteristieken grote veranderingen in de riviergebonden vegetatie teweeg kunnen brengen en tot op zekere hoogte ook voorspelbaar zijn. Voorts is de Commissie van mening dat eventuele nadelige milieugevolgen van de toename van hoogwatervrije gronden ten dele mitigeerbaar zijn (bijvoorbeeld door maaiveldverlaging) en in ieder geval compenseerbaar zijn (bijvoorbeeld uitruilen met nog te verwerven lager gelegen onveilige landbouwgronden of natuurontwikkeling elders door bijvoorbeeld verwijdering van zomerkaden en maaiveldverlaging, hetgeen ook in de Aanvullende notitie Projectnota/MER wordt geconstateerd).

■ De Commissie verzoekt om bij de besluitvorming over de keersluis en in het evaluatieprogramma (zie de aanzet hiertoe in paragraaf 10.3 van de projectnota/MER en pagina 29 van de Aanvulling) expliciet aandacht te besteden aan de vraag of en op welke wijze mitigatie en compensatie van milieueffecten als gevolg van de toename van hoogwatervrije gronden (voornamelijk EHS/GHS-gebied) gaat plaatsvinden. Daarbij is afstemming op de lopende natuurontwikkelingsplannen (onder andere toekomstig beheer Haringvlietsluizen, aanleg natuurvriendelijke oevers en waterbodemsanering) wenselijk.

Secundaire effecten hoogwatervrije gronden

Het in te stellen ontwerppeil (NAP +3,5 meter) resulteert in een toename van de bedrijfszekerheid van buitendijkse activiteiten en opent daardoor mogelijkheden tot verandering en intensiever grondgebruik van zowel bestaande en nieuwe hoogwatervrije terreinen (respectievelijk 180 en 91 hectare buitendijksgebied). Hiervan is momenteel circa 60 hectare begrensd (relatienotagebied) in het kader van de invulling van de EHS. De zogenoemde secundaire effecten van het ontwerppeil op de milieukwaliteit en natuurwaarden van de buitendijkse gronden zijn in de projectnota/MER buiten beschouwing gelaten (zie pagina 89). De projectnota/MER stelt dat de secundaire effecten worden beperkt door de begrenzing van de EHS/GHS-gebieden en het planologische basisbeschermingsniveau. Volgens de Commissie bevat de projectnota/MER echter onvoldoende informatie om te beoordelen of in alle gevallen sprake is van een adequaat planologische beschermingsniveau en -instrumentarium, en of eventuele secundaire effecten van het ontwerppeil daardoor inderdaad worden voorkomen. Uit de Aanvullende notitie projectnota/MER blijkt in ieder geval dat het ruimtelijk ordeningsbeleid in de provincie Gelderland ten dele nog moet worden ontwikkeld.

■ Gelet op de gekozen aanpak in de projectnota/MER met betrekking tot de beschrijving en beoordeling van de secundaire effecten van het ontwerppeil geeft de Commissie in overweging om bij de besluitvorming nadrukkelijk aandacht te besteden aan flankerend ruimtelijk beleid en maatregelen ter voorkoming van secundaire effecten op de milieukwaliteit en de natuurwaarden van bestaande en nieuwe hoogwatervrije gronden.

Evaluatieprogramma

De projectnota/MER bevat reeds een goede aanzet voor het evaluatieprogramma, dat te zijner tijd door het bevoegd gezag moet worden opgesteld om de voorspelde gevolgen van de activiteiten te toetsen aan de daadwerkelijk optredende effecten. In de aanzet voor het evaluatieprogramma is echter niet expliciet voorzien in ecologische monitoring voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden. Het zo goed mogelijk vastleggen van de uitgangssituatie is noodzakelijk, omdat de huidige toestand als referentiekader dient voor de beoordeling van de fauna- en vegetatieontwikkeling na uitvoering van de werkzaamheden en het beoogde beheer. Dit is vooral van belang omdat zowel uit de projectnota/MER als uit de deelnota dijkverbetering Afgedamde Maas blijkt dat het ontbreken van actuele gegevens over de huidige floristische en faunistische waarden van het beïnvloedingsgebied een belangrijke leemte in kennis is. Daarnaast is niet voorzien in de monitoring van de vegetatie en faunaelementen en eventuele secundaire milieugevolgen door veranderd/intensiever landgebruik

in gebieden waar de incidentele overstromingen wegvallen als gevolg van het in te stellen ontwerppeil.

- De Commissie beveelt aan om ecologische monitoring uit te voeren van alle EHS/GHS-gebieden waar de incidentele stromingen wegvallen.
- Daarnaast verdient het aanbeveling om in het Evaluatieprogramma aandacht te besteden aan de effectiviteit van de getroffen maatregelen om mogelijke milieugevoelgen van secundaire effecten tegen te gaan.
- Het vastleggen van de ecologische uitgangssituatie is volgens de Commissie een essentiële schakel voor zowel de validatie van de effectvoorspellingen van de dijkverbeteringen in combinatie met het natuurtechnische dijkbeheer als van het ontwerppeil in combinatie met eventueel te treffen mitigerende maatregelen (onder andere aanvullende planologische beschermingsmaatregelen om secundaire effecten te voorkomen).
- Gelet op (lopende) onderzoeken in het kader van natuurontwikkeling wordt tenslotte aanbevolen het evaluatieprogramma daarop af te stemmen.

Vormgeving Afsluitdijk

In het MER wordt de belangrijke plaats van de Afsluitdijk in de landschappelijke, cultuurhistorische en rivierkundige ontwikkeling goed beschreven. In de gepresenteerde plannen komt dit belang naar het oordeel van de Commissie niet altijd goed tot uitdrukking.

Onvoldoende inzicht is gegeven in de eenduidigheid van de vormgeving van taluds en aansluitingen op het bestaande voorland, de aansluitingen op de oude en nieuwe Waaldijken en de Afgedamde Maasdijken en de betekenis van de beplanting.

- De Commissie doet de suggestie om bij de uitwerking van de vormgeving van de Afsluitdijk meer aandacht te besteden aan de plaats van de dijk in de ontwikkeling van het gebied, door bijvoorbeeld te kiezen voor een onbeplante strakke verbindingsdijk die hierdoor een duidelijk verbindingsstuk is tussen twee gevarieerde dijkkringen.

BIJLAGEN

bij het toetsingsadvies over het
milieueffectrapport
Verbetering waterkering zuidelijk
gebied Afgedamde Maas

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE I

Brief van het bevoegd gezag d.d. 22 september 1997 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

Provincie
Noord-Brabant

Dienst Waterstaat, Milieu en Vervoer

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
Ingekomen :	23 SEP. 1997
Nummer :	1243-97
Dossier :	735-52+53
Kopie naar :	Ts / Se. spre / b. d. l.

Provinciehuis
Brabantlaan 1
Postbus 50151
Herengracht 65
(073) 612 35 65

Telefoon (073) 681 28 12

Ons kenmerk:
Uw kenmerk : -
Afdeling : WTR
Doorkiesnr. : 68081
Bijlagen : 1
Datum : 22 september 1997
Onderwerp : Ontvangstbevestiging
Projectnota/MER.

De Commissie voor de
Milieu-effectrapportage
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
t.a.v. mevr. V. Tersteeg

Geachte mevrouw Tersteeg,

Vooruitlopend op de bekendmaking en tervisielegging bevestigen wij u hierbij de ontvangst van de projectnota/MER ten behoeve van de Verbetering van de waterkering in het zuidelijk gebied van de Afgedamde Maas.

Het milieu-effectrapport, de ontwerp-plannen en de afschriften van de aanvragen voor de overige besluiten zijn op 15 september 1997 bij ons ingekomen. Het begeleidend schrijven van de Bouwdienst RWS namens de initiatiefnemers gaat ter informatie hierbij.

Van de bekendmaking en tervisielegging zullen wij u separaat in kennis stellen, tegelijk met de toezending van de rapporten.

Wij verzoeken u ons te adviseren over de volledigheid en de juistheid van het milieu-effectrapport. Om zoveel mogelijk te kunnen voldoen aan de termijnen in de Wet op de waterkering, verzoeken wij u op voorhand te streven naar een zo spoedig mogelijke reactie na afloop van tervisietermijn (31 oktober a.s.).

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,
het hoofd van het bureau Waterschappen,

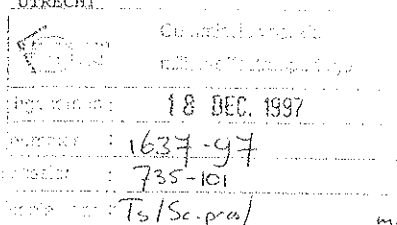

mr. J.A.Th.M. de Visser.

Bij antwoord s.v.p. onderwerp, datum en kenmerk van deze brief vermelden

Bankrelaties: ING Rekening n. 67 45 60.043, Postbank n. 1070176 I.n.v. Provincie Noord-Brabant

BIJLAGE 1a

Brief van het bevoegd gezag d.d. 16 december 1997 waarin aan de Commissie
uitstel wordt verleend van de adviestermijn

	Provincie Noord-Brabant	VERZONDEN:	Provinciehuis Brabantlaan 1 Correspondentie-adres: Postbus 90151 5200 MC 's-Hertogenbosch Telefax: (073) 612 55 05
		17 DEC. 1997	Telefoon (073) 681 28 12
Dienst Waterstaat, Milieu en Vervoer			
Ons kenmerk: 476742	De Commissie voor de		
Uw kenmerk: -	milieu-effectrapportage		
Afdeling: WTR	t.a.v. mevrouw drs. V.C.F. Tersteeg		
Doorkiesnr.: 6808162	Postbus 2345		
Bijlagen: -	3500 GH UTRECHT		
Datum: 16 december 1997			
Onderwerp: Verbetering waterkering zuidelijk gebied Afgedamde Maas; toetsingsadvies.			
			
		Geachte mevrouw Tersteeg,	
		Mede namens het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland delen wij u het volgende mee.	
		Op 21 november 1997 heeft het overleg plaatsgevonden van de initiatief- nemers en het bevoegd gezag met de commissie over de voorlopige bevin- dingen inzake de projectnota/MER voor dit project.	
		In dit overleg is besloten om u op enkele onderdelen aanvullende infor- matie aan te reiken en heeft u toegezegd het toetsingsadvies vervolgens mede op die aanvullende informatie te baseren.	
		Met dit schrijven willen wij deze afspraken ook schriftelijk beves- tigen. Wij beseffen dat hiermee vertraging ontstaat bij het uitbrengen van het toetsingsadvies, doch vertrouwen erop dat in samenspraak met de betrokken instanties deze vertraging zoveel mogelijk zal worden beperkt.	
		Een afschrift van deze brief zenden wij aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland en aan de initiatiefnemers van dit project.	
		Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, namens deze, het hoofd van het bureau Waterschappen, mr. J.A.Th.M. de Visser.	
Bij antwoord s.v.p. onderwerp, datum en kenmerk van deze brief vermelden			
Bankrekening: ING Rekening nr. 67.45.60.043, Postbank nr. 1070176 t.n.v. Provincie Noord-Brabant			

BIJLAGE 1b

Brief van het bevoegd gezag d.d. 9 februari 1998 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om het MER en de aanvulling op het MER te toetsen

 Provincie Noord-Brabant Dienst Waterstaat, Milieu en Vervoer	 Commissie voor de milieu-effectrapportage	Provinciehuis Abanbaan 1 Postbus 90151 3500 MC 's Hertogenbosch Fax (073) 612 35 65 Telefoon (073) 681 28 12
	datum: 10 FEB. 1998 nummer: 735-118 aan: T/s/ce.p.a/b.w./H.H. ma	Correspondentie-adres: Postbus 2345 3500 GH Utrecht

Ons kenmerk: De Commissie voor de
uw kenmerk: milieu-effectrapportage
Afdeling : Water t.s.v. drs. V.C.F. Tersteeg
Doorkiesnr.: 6808162 Postbus 2345
Bijlagen : 1 3500 GH Utrecht
Datum : 9 februari 1998
Onderwerp : Verbetering waterkering zuidelijk gebied
Afgedamde Maas;
toetsingsadvies projectnota/MER

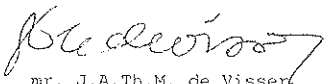
Geachte mevrouw Tersteeg,

Bij brief d.d. 22 september 1998 hebben wij u mede namens het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland verzocht om advies uit te brengen over de projectnota/MER voor dit project.

Na een eerste overleg met uw commissie is besloten om u op enkele onderdelen aanvullende informatie aan te reiken. Deze informatie is door de initiatiefnemers opgenomen in de 'Aanvullende notitie projectnota/MER Verbetering waterkering zuidelijk gebied Afgedamde Maas' d.d. 29 januari 1998 (zie bijlage). De notitie zal door de initiatiefnemers en het bevoegd gezag betrokken worden bij de verdere besluitvorming.

Ter bevestiging van eerdere mondelinge verzoeken, vragen wij u hierbij om uw advies mede te baseren op deze notitie. Wij stellen uw medewerking om het toetsingsadvies thans snel uit te brengen zeer op prijs. Het advies zien wij met belangstelling tegemoet.

Een afschrift van deze brief zenden wij aan het college van Gedeputeerde Staten van Gelderland en aan de initiatiefnemers van dit project.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
namens deze,
het hoofd van het bureau Waterschappen,

mr. J.A.Th.M. de Visser

Bij antwoord s.v.p. onderwerp, datum en kenmerk van deze brief vermelden
Bankrelaties: ING Rekening nr. 67 45 60.043, Postbank nr. 1070176 t.n.v. Provincie Noord-Brabant

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de toetsingsprocedure in Staatscourant nr. 187 d.d. 30 september 1997

Dijkverbetering zuidelijk gebied Afgedamde Maas

Milieu-effectrapportage/ontwerp-plannen

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant maken gelot op de Wet op de waterkering en artikel 7.20 van de Wet milieubeheer, mede namens Gedeputeerde Staten van Gelderland, als (coördinerend) bevoegd gezag het volgende bekend. De Bouwdienst Rijkswaterstaat heeft, namens het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch, het Polderdistrict Groot Maas en Waal en Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland, op 15 september 1997 de ontwerp-plannen bij ons college ingediend, alsmede het terzake opgestelde milieu-effectrapport, ten behoeve van de verbetering van de waterkering in het zuidelijk gebied van de Afgedamde Maas. Tevens zijn afschriften ontvangen van de aanvragen van de initiatiefnemers voor de overige besluiten die nodig zijn met het oog op de uitvoering van de verbeteringsplannen. Het betreft de volgende aanvragen:

Met betrekking tot de keersluis en brug over het Heusdensch Kanaal, aan:

- Burgemeester en wethouders van Aalburg om:
 - een bouwvergunning, voor de bouw van een keersluis en brug;
 - een sloopvergunning, voor het slopen van de brug;
 - een aanlegvergunning, voor de aanleg van een keersluis en nieuwe brug;
 - een kapvergunning, voor het kappen van bomen.
- Burgemeester en wethouders van Kerkrade om:
 - een bouwvergunning, voor de bouw van een keersluis en brug;
 - een sloopvergunning, voor het slopen van de brug;
 - een aanlegvergunning, voor de aanleg van een keersluis en nieuwe brug;
 - een kapvergunning, voor het kappen van bomen.
- Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland om:
 - een vergunning op grond van de Wet bodembescherming, voor het (plaatselijk) saneren van de vervuilde bodem;
 - een vergunning ingevolge de Rivierenwet, voor de aanleg van een keersluis.
- Polderdistrict Groot Maas en Waal om:
 - een ontheffing op grond van het Reglement van de Gelderse Waterschappen/Gelders Waterschapsreglement en Algemene Keur van het polderdistrict, voor werkzaamheden in (de omgeving van) de waterkering.
- Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch om:
 - een ontheffing op grond van het Reglement waterkeringen Noord-Brabant 1993, voor werkzaamheden in (de omgeving van) de waterkering.
- Gedeputeerde Staten van Gelderland om:
 - een ontheffing op grond van de Gelderse Wegenverordening, voor werkzaamheden aan de provinciale weg N 831.
- Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant om:
 - een ontheffing op grond van de Wegenverordening Noord-Brabant 1993, voor werkzaamheden aan de provinciale weg nr. 341.

Met betrekking tot de hoogwaterkering en brug ter plaatse van de Wilhelminasluis, aan:

- Burgemeester en wethouders van Woudrichem om:
 - een bouwvergunning, voor de bouw van een hoogwaterkering en brug;
 - een sloopvergunning, voor het slopen van de brug;
 - een aanlegvergunning, voor de aanleg van een hoogwaterkering en nieuwe brug;
 - een kapvergunning, voor het kappen van bomen.
- Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland om:
 - een vergunning op grond van de Wet bodembescherming, voor het plaatselijk saneren van de vervuilde bodem.

Met betrekking tot de hoogwatergeulen in de Overdiepsche en Heesbeensche Uiterwaard, aan:

- Burgemeester en wethouders van Waalkwijk om:
 - een verzoek tot wijziging van het bestemmingsplan, voor de aanleg van een hoogwatergeul in de Overdiepsche Uiterwaard;
 - een kapvergunning, voor het kappen van bomen.
- Hoogheemraadschap van West-Brabant om:
 - een ontheffing op grond van het Reglement waterkeringen Noord-Brabant 1993, voor het vergraven van een sloot in de Overdiepsche Uiterwaard.
- Waterschap Dongestroom om:
 - een ontheffing op grond van de Verordening waterhuishouding Noord-Brabant en van Keur of Politieverordening 1997, voor de ingrepen in het waterhuishoudkundig systeem in de Overdiepsche Uiterwaard.
- Burgemeester en wethouders van Aalburg om:
 - een aanlegvergunning, voor de aanleg van een hoogwatergeul in de Heesbeensche Uiterwaard;
 - een kapvergunning, voor het kappen van bomen.
- Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland om:
 - een vergunning ingevolge de Rivierenwet, voor de aanleg van de hoogwatergeulen.

Met betrekking tot de dijkverbeteringswerken, aan:

- Burgemeester en wethouders van Aalburg om:
 - een aanlegvergunning, voor de verbetering van de westelijke Maasdijk.
 - Burgemeester en wethouders van Woudrichem om:
 - aanlegvergunningen voor de verbetering van de Afsluitdijk en de westelijke Maasdijk;
 - een bouwvergunning, voor het verplaatsen van de gedenksteen t.p.v. de Afsluitdijk;
 - kapvergunningen, voor het kappen van bomen t.p.v. de Afsluitdijk en westelijke Maasdijk.
 - Burgemeester en wethouders van Brekel om:
 - aanlegvergunningen voor de verbetering van de Afsluitdijk en de oostelijke Maasdijk;
 - kapvergunningen, voor het kappen van bomen t.p.v. de Afsluitdijk en oostelijke Maasdijk.
 - Burgemeester en wethouders van Kerkrade om:
 - een aanlegvergunning, voor de verbetering van de oostelijke Maasdijk;
 - een kapvergunning, voor het kappen van bomen.
 - Burgemeester en wethouders van Ammerzoden om:
 - een aanlegvergunning, voor de verbetering van de oostelijke Maasdijk.
 - Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant om:
 - een ontheffing op grond van de Wet geluidshinder in verband met de reconstructie van de weg over de Afsluitdijk;
 - een ontheffing op grond van de Wegenverordening Noord-Brabant 1993, voor werkzaamheden aan de provinciale weg nr. 311.
 - Gedeputeerde Staten van Gelderland om:
 - een ontheffing op grond van de Gelderse wegenverordening, voor werkzaamheden aan de provinciale weg 322;
 - een vergunning op grond van de Wet bodembescherming, voor het (plaatselijk) saneren van de vervuilde bodem langs de provinciale weg 322.
 - Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland om:
 - vergunningen ingevolge de Rivierenwet, voor de uit te voeren werken aan de westelijke en oostelijke Maasdijk;
 - een vergunning op grond van de Wet bodembescherming, voor het (plaatselijk) saneren van de vervuilde bodem.
- Tevens zijn afschriften ontvangen van meldingen aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant en Gelderland voor het gebruik van secundaire grondstoffen in braak voor de weg op de Afsluitdijk.

Uit de ontwerp-plannen en het milieu-effectrapport blijkt welke gevolgen de uitvoering van de dijkverbetering heeft en hoe rekening is gehouden met de betrokken belangen. Verder worden in of bij de ontwerp-plannen de gronden/eigendommen aangegeven die de initiatiefnemers nodig hebben om de werken te kunnen uitvoeren.

De ontwerp-plannen, het milieu-effectrapport, de aanvragen voor de overige besluiten en overige stukken liggen met ingang van 6 oktober 1997 gedurende vier weken op werkdagen ter inzage in:

- de gemeentehuizen van Aalburg, Waalwijk, Woudrichem, Ammerzoden, Brakel en Kerkwijk;
- de bibliotheek van het provinciehuis, Brabantlaan 1 te 's-Hertogenbosch;
- de bibliotheek van het provinciehuis, Markt 11 te Arnhem;
- de kantoren van het Hoogheemraadschap Alm en Biesbosch te Woudrichem, het Polderdistrict Groot Maas en Waal te Druten en Rijkswaterstaat, directie Zuid-Holland te Rotterdam.

Inspraak

Eenieder kan gedurende de termijn van terinzagelegging, dus tot en met 31 oktober 1997, schriftelijke opmerkingen over de ontwerp-plannen, de aanvragen voor overige besluiten en het milieu-effectrapport inbrengen bij Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant, Postbus 90151, 5200 MC 's-Hertogenbosch, onder vermelding van "Verbetering waterkering zuidelijk gebied Algedamde Maas". Degene die opmerkingen inzendt, kan verzoeken zijn persoonlijke gegevens niet bekend te maken.

Op 14 oktober 1997 om 20.00 uur in Dorpshuis De Gaarde, Schoolstraat 8 te Nederhemert en op 16 oktober 1997 om 20.00 uur in het Dorpshuis, Markt 1 te Wijk en Aalburg worden openbare hoorzittingen gehouden waarop eenieder mondeling opmerkingen kan inbrengen over de ontwerp-plannen, de aanvragen voor overige besluiten en het milieu-effectrapport. Mondelinge opmerkingen kunnen verder gedurende de terinzagetermijn worden ingebracht door telefonisch contact op te nemen met de aan het slot van deze kennisgeving genoemde provinciale contactpersoon. Op beide avonden bestaat vanaf 19.15 uur gelegenheid om plantekeningen in te zien.

De provincie zal over de inhoud van het milieu-effectrapport worden geadviseerd door de landelijke Commissie MER. Over het milieu-effectrapport en de ontwerp-plannen zal voorts advies worden gevraagd aan de Coördinatiecommissie voor dijkverbeteringsplannen in Noord-Brabant (CCD). Deze laatste commissie zal genoemde stukken behandelen in een openbare vergadering die op donderdag 6 november 1997, om 9.00 uur zal worden gehouden in het provinciehuis te 's-Hertogenbosch. Nadere informatie over deze vergadering is te verkrijgen bij de secretaris (073-6808162). Deze bekendmaking en de te houden zitting vinden mede plaats op initiatief van eerder genoemde waterschappen in het kader van de door hen te houden inspraak ex artikel 79 Waterschapswet. Meer informatie over het plan en/of de verdere procedure kunt u opvragen bij de initiatiefnemers ervan bij de provincie Noord-Brabant (de heer J. Sonnevijle, (073-6808162).

's-Hertogenbosch, september 1997

Provincie Noord-Brabant

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Hoogheemraadschap Alm & Biesbosch, Polderdistrict Groot Maas & Waal, Rijkswaterstaat directie Zuid-Holland

Adviseur initiatiefnemer: Bouwdienst Rijkswaterstaat

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten provincie Noord-Brabant (coördinerend) en Gedeputeerde Staten provincie Gelderland

Besluit: besluitvorming over het principeplan tot dijkverbetering volgens artikel 33 van de Waterstaatswet 1900

Categorie Besluit m.e.r.: 12.1

Activiteit: verbetering van de Waterkering voor het zuidelijk gebied van de Afgedamde Maas

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 26 oktober 1995

richtlijnenadvies uitgebracht op: 22 december 1995

richtlijnen vastgesteld: 6 februari 1996

kennisgeving MER: 30 september 1997

kennisgeving Aanvullende notitie: 9 februari 1998

toetsingsadvies uitgebracht op: 11 februari 1998

Bijzonderheden: Ondanks de goede presentatie van de informatie in het MER had de Commissie op twee essentiële punten omissies geconstateerd. Ten eerste werden de mogelijkheden van de keersluis in relatie tot de ingrepen voor de stabiliteit van het buitentalud naar het oordeel van de Commissie in het MER onvoldoende beschreven. Het gevolg was, dat er in de keuze van alternatieven een belangrijke omissie bestond, waardoor de afweging tussen de milieugevolgen van de ingrepen en de nadelen van het gebruik van de keersluis niet mogelijk was.

Ten tweede werd in het MER niet duidelijk waarom het alternatief NAP +4 meter niet volwaardig werd meegenomen. De kennis over de concrete benodigde dijkverbeteringsingrepen moet worden benut, om de effecten van dit alternatief met betrekking tot piping enerzijds en overstroomde gebieden anderzijds goed in beeld te brengen.

De bevoegde instanties besloten de Commissie op bovengenoemde punten aanvullende informatie aan te reiken opgenomen in de Aanvullende notitie projectnota/MER Verbetering waterkering zuidelijk gebied Afgedamde Maas.

In haar toetsingsadvies motiveert de Commissie haar algemene oordeel dat het MER en de Aanvullende notitie voldoende informatie biedt om het milieubelang een volwaardige plaats te geven bij het besluit over de waterkering in het zuidelijk gebied Afgedamde Maas.

Samenstelling van de werkgroep:

ir. N. van Dooren

mr. J.W. Kroon (voorzitter)

dr. R.S.E.W. Leuven

ir. G.J. Schiereck

Secretaris van de werkgroep: drs. V.C.F. Tersteeg

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	971027	A. van Genderen-Krielaart	Nederhemert	971107
2.	971027	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	971107
3.	9710..	C.J.H. Akkerman	Andel	971107
4.	971022	G.P. Wolfs en M.J.T. van Dijck	Andel	971107
5.	971017	J.A.G. Krielaart	Aalst	971107
6.	971021	W.J. Remmerde	Nederhemert	971107
7.	971029	Agrarische Federatie Altena Bies- bosch	Waalwijk	971107
8.	971030	Schouten Industries	Giessen	971107
9.	971030	A. v.d. Zalm	Brachem	971107
10.	971029	W.P.C.M. Brink	Waspik	971107
11.	971031	J. van den Brand en W. van den Brand	Bern	971107
12.	971031	F.J.M. Zandvliet	Poederoijen	971107
13.	971030	Dhr. en mevr. Crielaard	Andel	971107
14.	971028	H. Crielaard	Andel	971107
15.	971017	Verslag openbare hoorzitting	Den Bosch	971107

